

Reseskildring: LITAUEN MED VÄNNER EMELLAN 21/9 – 28/9 2015

Resedeltagare: Karin Knutsson, Maria Österberg-Fransson, Ulla Carlsson, Birgitta Karlsson, Ing-Marie Egerström, Anette Rösarne, Helena Frimodig, Britt Sjögren, Olle Sjögren, Cecilia Paulsson, Tommy Paulsson, Arne Sandberg, Bo Gustavsson (chaufför), Roland Sundblad, Per Örtqvist och Henrik Svensson (musikterapeut från Gotland)

Dag 1, 21/9-15 Vi utgick från Vänner emellan i Boxholm med en fd postbuss Volvo 78. I lastutrymmet, som rymmer 37 m³, hade vi en stor hjälpsändning. Resan gick mot Växjö där vi åt lunch o lagade bussens vindrutetorkare. Torkarna behövdes bara en kort stund då vi hade fint väder under hela resan. Vi åkte med lastfartyget Regina Seaway från Karlshamn. Vi presenterade oss för varandra, åt en god middag ombord o gick därefter till våra hytter för lite nattsömn.

Dag 2, 22/9-15 Vi anländer hamnstaden Klaipeda i Litauen. Där väntade vår tolk, Ausra Mendele, på oss med både en lokal buss o chaufför. Vi tog färjan över till Kuriska näset, som är en nationalpark alldeles utanför Klaipeda. Detta är mitten av Europa. Halvön är ca 100 km lång. Den ena delen tillhör Litauen o den andra Ryssland. Där finns ett rikt naturliv och >3000 fågelarter. Halvön består av sand. Historien säger att jätteflickan Neringa bar sand i sitt förkläde då hon skulle gå från havet mot Klaipeda. Hon hade hål i fickan o tappade sanden i vattnet. Då bildades halvön! Svåra sandstormar förstör ibland hus o hela byar. Det är mycket torrt på halvön o år 2006 brann 60 ha upp.

Vi åkte vidare till Kulturcentret i Joudkrante. Där mötte vi byalaget och vävledaren Vaiva, som är en av Birgitta Karlssons lärjungar i vävning. Efter visning av vävlokaler o diskussion om vad Vänner emellan mer kan bistå med for vi vidare söderut till staden Nida. Där vandrade vi på sanddynorna o njöt av den vackra utsikten mot ryska gränsen. Sandstränderna här anses vara de bästa i världen o drar mycket turister. Vi besökte även en butik där de säljer otroligt fina smycken och andra alster av bärnsten. Vi fick veta att bärnsten är hälsobringande och att den även finns i människokroppen för celluppbyggnad. Kådadoft påverkar hypotalamus i hjärnan o ger bättre tankekoncentration.

Efter en fantastisk dag på Kuriska näset checkade vi in på en "Landsbygdsturismgård" strax utanför Plunge. Stället ligger i en mycket vacker miljö alldeles intill en sjö.

Dag 3, 23/9 -15 Efter en natts sömn o god frukost bar det iväg till handduksfabriken i Plunge. Vänner emellan stödjer denna fabrik på olika sätt. Bl.a. köper organisationen in stora mängder linnehanddukar och linnetyg att försälja i Boxholmslokaler o andra ställen. Där kunde några i gruppen (kvinnorna) framförallt besöka sömmerskorna, som satt vid sina symaskiner o sydde handdukar. Det var en god stämning inne i arbetslokaler även om jag tyckte att där fanns ett och annat arbetsmiljöproblem. Jag tror dock att dessa kvinnor var nöjda med att ha ett avlönat arbete och arbetskamrater. Vi fick även besöka lagret med de fina linnetygerna. I en särskild lokal stod vävmaskinerna. Ingen av dessa maskiner var dock igång. Vi fick köpa linnehanddukar och linneväv på fabriken. Männen besökte en raketbas i närheten medan kvinnorna var på vävfabriken.

Efter handduksfabriken besökte vi tre sömmerskor i deras ateljéer. Där fanns fina kläder uppsydda av linnetyger. Vi fick köpa ur den färdigsydda kollektionen. Karin och Ing-Marie diskuterade nya modeller med sömmerskorna och gjorde beställningar till Boxholm.

Vi besökte en kvinna som tillverkade fantastiska träänglar. Hon började med yxa och formade allteftersom med olika handverktyg materialet till figurer. Varje ängel var unik med mönster och symboler hämtade från naturen på klädelsen. Hela huset var fyllt av konst tillverkat av mor och dotter. Vi åt, precis som alla kvällar, på vandrarhemmet. Vi övade där in lite sånger till våra kommande besök på Cyrulis-ungdomshus och ålderdomshem.

Dag 4, 24/9 -15 Den här dagen besökte vi Härbärgen för hemlösa i Plunge. Där bodde männen på en avdelning, kvinnor och barn på en annan. Människorna bodde ofta i flera år på härbärgen eftersom det inte finns någon eftervård. Som på de andra ställena vi besökte lämnades gåvor här från Vänner emellan. Likaså diskuterades vilken hjälp som behövdes framöver. Vänner emellan har skänkt en arbetarbod, som används som cykelverkstad. Cyklar, möbler, madrasser, kläder, pengar och mycket annat har skänkts hit. Människorna sysselsätts med olika aktiviteter, såsom matlagning, skogsröjning, gräsklippning, lantbruk och mycket annat. Verksamheten är i kommunal regi och är mycket framåt. Detta härbärke är godkänt och licensierat, vilket är mycket ovanligt i Litauen. Trots detta har kommunen skurit ner på resurserna. Föreståndaren sa ”om inte Vänner emellan hade kommit hade vi inte haft växthus, vävstuga, cykelverkstad eller möjlighet att röja sly, då hade våra boende enbart fått syra gurkor”.

Dagen fortsatte med besök på Cyrulis-ungdomshus. Vi blev mottagna av direktören Vanda. Vi fick en god lunch och hade en diskussion med personalen. Verksamheten är offentlig och försörjer sig på olika projekt. Den grundades av Vanda och hennes man för 18 år sedan. Den största sponsorn, sedan 16 år tillbaka, är Vänner emellan. Såväl barnen som deras familjer stöts. 10 olika byalag i Plunges kommun får hjälpsändningar från Vänner emellan. Ca 20 % av varorna går till Cyrulis egen secondhandaffär. Fastigheten ägs av kommunen. Verksamheten betalar ingen hyra då de istället står för renoveringarna. Alla barn får ett mål mat om dagen till ett pris av 0,58 euro/mål. Vänner emellans pengagåvor går bl.a. till måltider. För tillfället fanns 27 familjer och 44 barn inskrivna i verksamheten. Många av barnen är hyperaktiva och stökiga och kommer från fattiga familjer. De får hjälp med läxor, psykolog och mycket annat. Vanda är som en extramamma! Familjerna stöts också via Cyrulis. De samarbetar med socialpedagoger i skolorna. Om barnen vill följa med på de utflykter som görs måste de först hjälpa till med olika uppdrag. Skolnärvaron prioriteras högst! Vänner emellan har här en studiefond som är mycket värdefull. 11 av mammorna har fått sina tänder lagade tack vare Vänner emellans Tandvårdsfond. Organisationen har även finansierat sommarläger i 10 år för barnen på Cyrulis. I år var 23 av barnen med på detta. De flesta av barnen på Cyrulis bor i närheten. Det kostar inget för dem att komma till verksamheten. Skolmaterial på kommunens skolor måste bekostas av föräldrarna.

När vi vuxna pratat färdigt gick vi ut till gården och de väntande barnen. De sjöng och spelade för oss. Vi sjöng även för dem. Vi lekte lekar och hade kul med varandra i ett par timmar innan vi gav oss iväg,

En socialpedagog inom skolan tjänar ca 500 euro/månad. Jag kollade lite på matpriser och bensinpriser i Plunge. Det är ungefär som i Sverige! Det finns många utslagna människor i Plunge. Även sådana som har barn.....

Vi besökte tre olika barnfamiljer där vi lämnade gåvor. Tex. mat, leksaker till barnen och andra förnödenheter. Alla satt och väntade på oss. Barnen riktigt lyste av glädje då vi kom! Ännu större blev lyckan då de fick presenter. Hemmen var enkla och trångboddheten var tydlig! Detta trots att familjerna fått påbörjat bistånd. Vad sägs om 8 personer i en liten 2:a på ca 60kvm?!

Efter en hel dag full av alla intryck var det skönt att återvända till vandrarhemmet och få lite mat och vila.

Dag 5, 25/9 -15 Konferens för bl.a. socialarbetare i Plunge. Föreläsare musikerapeut Henrik Svensson från Gotland. Vänner emellan hade gett stöd till seminariet och bjudit in Henrik, som hade anslutit till vår grupp och bott med oss på vandrarhemmet sedan ett par dagar.

Föreläsningen handlade om funktionsinriktad musikterapi, som användes för vård och behandling för barn med psykisk funktionsnedsättning. Efter föreläsningen visade bibliotekschefen oss runt på biblioteket.

På eftermiddagen åkte vi och besökte ett nybyggt ålderdomshem i Plunge. Där fanns 25 platser. De gamla satt uppradade kring kaffebordet och sjöng för oss när vi kom. Naturligtvis sjöng vi för dem också. De som bodde där hade blivit placerade via kommunens socialkontor. Verksamhetschefen var tillika präst. Chefen berättade att det fanns 53 olika kontrollinstanser för verksamheter av denna typ. Vi lärde oss bl.a. ett ordspråk att ”när man själv ger till någon annan blir man själv rik”.

Dag 6, 26/9 -15 Några i gruppen var på torgmarknaden i Plunge. Vi andra besökte blindföreningen i Plunge. 9 personer träffas 2 ggr/vecka för att väva. De har fått vävstolar och material av Vänner emellan. Deras vävlärare heter Rimantas, tidigare elev till Birgitta Karlsson. De säljer sina vävda mattor och löpare via skolelever. Det finns 83 personer i blindföreningen. Huvudkontoret ligger i Klaipeda. Verksamheten är statlig. De två deltidstjänsterna, som finns i Plunge, bekostas av olika projekt. Många av de synskadade behöver pengar till olika hjälpmedel och mediciner. 100 euros överlämnades från Vänner emellan som gåva. Det blev glada jubel. En buss för 25 personer ska hyras så medlemmarna kan besöka ett museum.

På eftermiddagen var vi bjudna av Cyrulis att tillsammans med barnen besöka en plats vid namn Korskullen, ca 10 mil utanför Plunge. Folk vallfärdar till denna plats för att sätta ned kors, vilket sägs ge god hälsa. Historien säger att en kvinna satte för länge sedan ett kors för att välsigna sitt döende barn. Sonen blev frisk! Fler människor gjorde som kvinnan. Trots att ryssarna ett flertal gånger försökte bränna ner korsen så ökade antalet. I dag är kullen heltäckat med kors så långt ögat kan se! T.o.m. påven Johannes II satte ett kors där år 1993.

Det var mysigt att resa med barnen till Korskullen. Särskilt när det kröp upp en liten 7-årig flicka på sätet bredvid mig. Vi kunde inte varandras språk. Men vi skrattade tillsammans när jag visade de bilder jag tagit på festen vid barnhemmet dagen innan. Vi hade sällskap även på hemresan,

Senare samma dag var vi bjudna på konsert i Orginskis palats i Plunge. En rik donator hade skänkt pengar så alla besökare kunde komma in o lyssna på konserten helt gratis. Till föreställningen kom människor som var elegant uppklädda. Till skillnad mot vad vi tidigare sett när vi rest runt.

Kvällen avslutades med en magnifik middag på värdshuset. Där var uppdukat ett vackert och robust porslin och det bjöds på både traditionell mat och sång av värdinnan, som var klädd i bygdedräkt.

Dag 7, 27/9 -15 Hemresan börjar. Först gör vi besök hos några vävdamer i byn Apuole, som ligger mot Lettiska gränsen. Damerna har lärt sig väva genom Vaiva, som lärt sig av Birgitta Karlsson. Vävstolarna och tillbehören kommer från Vänner emellan. De har vävlokaler i en nedlagd skola. Vi handlade lite av damernas hantverk. De var säkert glada för inkomsten.

Färden gick vidare genom Lettland och ut mot hamnstaden Ventspils. Vi kom ombord lagom till sängdags och vaknade upp i Nynäshamn. Bussresan gick bra till Boxholm där Vänner emellan väntade på oss med kaffe.

Resan har varit helt fantastisk. Så många trevliga människor man fick bekanta sig med både på bussen och i Litauen! Resan har gett minnen för livet. Sist, men inte minst, vill jag tacka för att jag fick följa med och se vilken nytta Vänner emellan gör i Litauen och lära mig att det finns människor som är så tacksamma även om de är fattiga!

Vid tangenterna

Anette Rösarne